

Economische monitor Hoeksche Waard 2018

Hoe staat de Hoeksche Waard er in economisch opzicht voor? Hoe staat het met de arbeidsmarkt en de woon-werkbalans? En wat zijn de meest recente ontwikkelingen en vooruitzichten? Deze vragen worden beantwoord in deze "Economische Monitor Hoeksche Waard". Deze 1e editie heeft nu vooral nog het karakter van een momentopname maar is tevens een opmaat naar een jaarlijkse monitor.

Kleine open economie met veel uitgaande pendel en weinig werkloosheid

Met circa 33.000 banen (713 banen per 1.000 personen beroepsbevolking) is de economie van de Hoeksche Waard relatief klein. Verre van ongebruikelijk voor een sub-urbane regio onder de rook van een grootstedelijke regio als Rotterdam/Rijnmond. De Hoeksche Waard kent dan ook veel uitgaande pendel naar Rotterdam/Rijnmond maar ook naar Dordrecht en de rest van de provincie Zuid-Holland. Er is ook inkomende pendel (in totaal 12.600 personen), maar de uitgaande pendel bedraagt met 24.100 personen bijna het dubbele. 55% van de werkzame beroepsbevolking werkt buiten de eigen regio. Voor hoger opgeleiden is dat zelfs naar schatting 65%. Ondanks een relatief hoge bruto participatiegraad (71,2% tegen 70,1% landelijk gemiddeld) is de werkloosheid relatief laag.

Veel industrie, bouw en groothandel; banengroei blijft achter

De Hoeksche Waardse economie kenmerkt zich door veel werkgelegenheid in de industrie, de bouw en de groothandel. De banengroei blijft achter bij het landelijk gemiddelde. Dat is maar voor een klein deel het gevolg van de economische structuur in de regio. Belangrijker is de achterblijvende groei bij bestaande bedrijven, met name in de handel, logistiek, horeca en zakelijke diensten. Ook is sprake van banenverlies als gevolg van een negatief saldo van opheffing/vertrek versus oprichting/komst van vestigingen.

Ondanks achterblijvende banengroei ook veel openstaande vacatures en toenemende krapte op de arbeidsmarkt

Net als elders in Nederland neemt ook in de Hoeksche Waard het aantal openstaande vacatures en daarmee de krapte op de arbeidsmarkt toe. Het aantal openstaande vacatures per eind december 2017 wordt geschat op een totaal van 900, wat neerkomt op 28 openstaande vacatures per 1.000 banen. Dit is zelfs nog iets hoger dan in Rijnmond totaal, de Drechtsteden en Nederland gemiddeld. Omdat de kortdurende werkloosheid in de Hoeksche Waard relatief klein is, is de spanningsindicator (het aantal openstaande vacatures gedeeld door de kortdurende werkloosheid) met 1,96 relatief hoog.

Vooruitzicht: dalend beschikbaar arbeidsaanbod, sterk oplopende spanning op de arbeidsmarkt

Bij het huidige woningbouwprogramma gaat de potentiële beroepsbevolking volgens de laatste prognose vanaf 2021 fors dalen. Ten opzichte van 2017 ligt deze in 2025 2.600 (4%) lager dan in 2017, in 2030 5.300 (8%). Mede omdat de participatie in de Hoeksche Waard al hoog is en de werkloosheid relatief laag zal de werkzame beroepsbevolking vanaf 2021 ook gaan dalen. Zonder meer dan gemiddelde veranderingen in de uitgaande en inkomende pendel daalt dan ook het voor de Hoeksche Waard beschikbare

arbeidsaanbod. Zelfs bij 0- groei van de werkgelegenheid neemt de spanning op de arbeidsmarkt daardoor toe: het vraag-/aanbodoverschot groeit van 900 in 2017 naar 2.500 en de spanningsindicator verdrievoudigd naar 6. Naarmate de werkgelegenheid harder groeit nemen deze beide krapte indicatoren navenant toe.

Mogelijke implicaties en beïnvloedingsmogelijkheden

Bij een banengroei conform het verwachte landelijke gemiddelde is het vraag-/ aanbodoverschot in 2025 al toegenomen tot 2.800 vacatures die niet kunnen worden ingevuld. Dit betekent feitelijk dat bedrijven ernstig in hun groei worden belemmerd. Een negatieve spiraal ligt dan op de loer. Om dit te mitigeren zal het arbeidsaanbod beschikbaar voor de Hoeksche Waard minder moeten dalen. Om dat te bereiken zal ofwel de inkomende pendel harder moeten groeien dan de werkgelegenheid, en/of de uitgaande pendel minder moeten dalen dan de werkzame beroepsbevolking, en/of de potentiële beroepsbevolking minder moeten dalen.

Dat laatste kan alleen bereikt worden met meer woningbouw. Meer dan evenredige groei van de inkomende pendel behoort ook tot de mogelijkheden, omdat de werkzame beroepsbevolking in de verstedelijkte buur regio's nog wel zal blijven groeien. Dit stelt wel in toenemende mate eisen aan de bereikbaarheid van de regio. Harder dalende uitgaande pendel is minder waarschijnlijk, of de Hoeksche Waard moet in staat blijken te zijn om vooral het aantal banen voor hoger opgeleiden te laten groeien.

juni 2018

Opgesteld door Onderzoekscentrum Drechtsteden in opdracht van SOHW

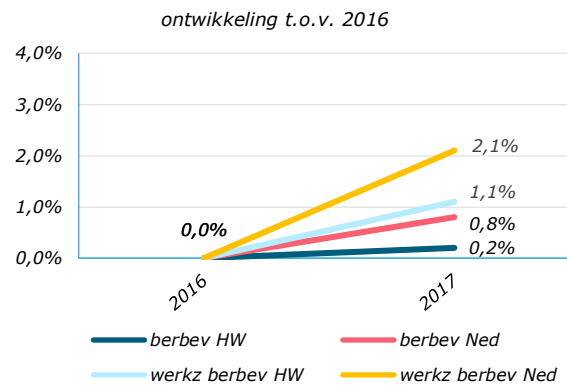
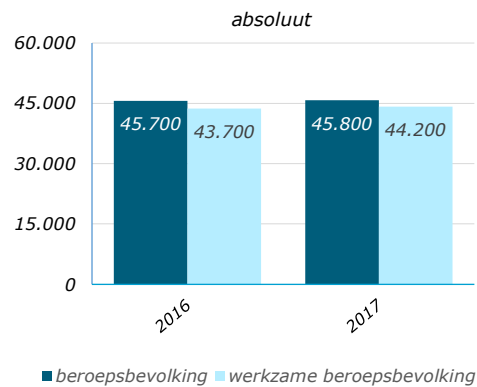
www.sohw.org

1 Beroepsbevolking

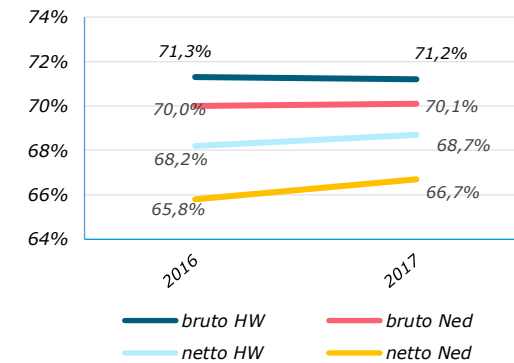
Beroepsbevolking en participatiegraad

- 45.800 (71,2%) van de 64.500 inwoners 15-74 jaar worden per 2017 tot de beroepsbevolking gerekend. 44.200 hiervan zijn werkzaam. Beide groeiden t.o.v. 2016 beduidend minder dan landelijk gemiddeld.
- De bruto en vooral de netto participatiegraad zijn hoog in de Hoeksche Waard. Ook hiervan is de groei echter minder dan landelijk, waardoor het verschil iets kleiner is geworden. Het werkloosheidspercentage lag met 3,4% beduidend onder het landelijk gemiddelde van 4,9%.
- De (werkende) beroepsbevolking kent minder hoog opgeleiden en meer middelbaar opgeleiden. Er werken dan ook minder Hoeksche Waarders op beroepsniveau 4. Maar ook op beroepsniveau 1.

Figuur 1.1 Beroepsbevolking en werkzame beroepsbevolking Hoeksche Waard 2016 en 2017

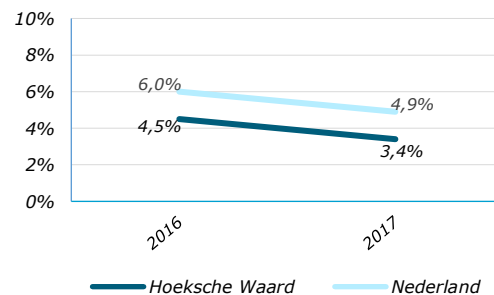
Figuur 1.2 Bruto¹ en netto² participatiegraad, 2016-2017

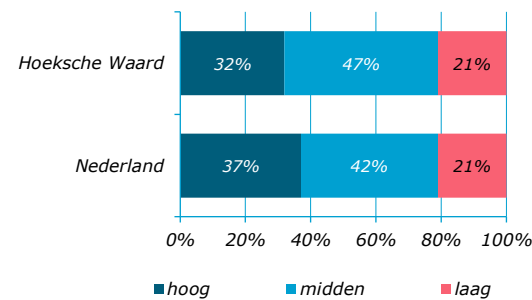
¹ beroepsbevolking per 100 inw. 15-74 jaar

² werkzame beroepsbevolking per 100 inw 15-74 jaar

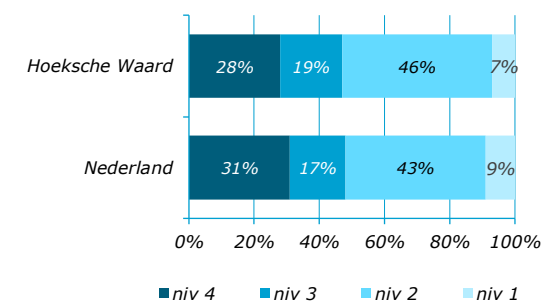
Figuur 1.3 Werkloosheidspercentage¹, 2016-2017

Figuur 1.4 Werkzame beroepsbevolking naar opleidingsniveau 2017

Figuur 1.5 Idem naar beroepsniveau¹, 2017

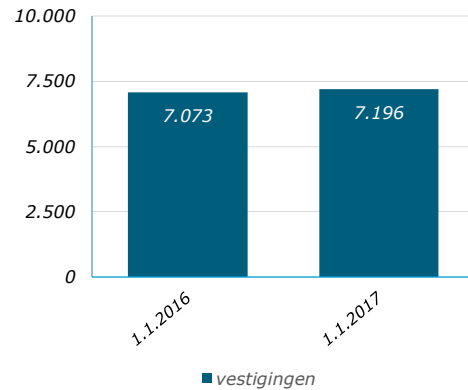
¹ niveau 4: hbo/wo vereist; niveau 3: mbo/hbo vereist; niveau 2: lager/middelbaar niveau vereist

2 Economie

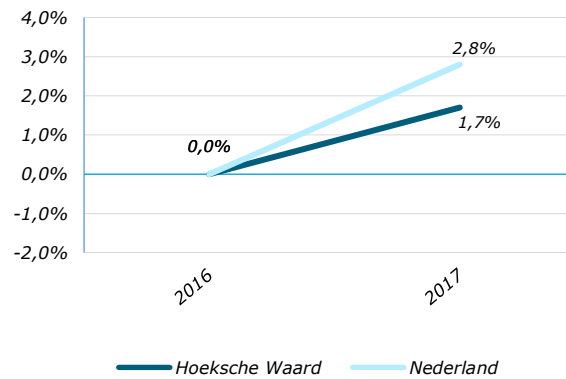
Vestigingen

- Per 1.1.2017 telt de Hoeksche Waard 7.200 vestigingen van bedrijven en instellingen. Landbouw, industrie, bouw, logistiek, financiële diensten en vooral (groot)handel zijn meer dan gemiddeld vertegenwoordigd. Zorg en welzijn, overige diensten en vooral ict en zakelijke diensten minder dan gemiddeld (figuur 2.4).
- In 2016 is het aantal vestigingen met 123 (1,7%) gegroeid. Landelijk was dat 2,8%. De groei met 123 vestigingen is het saldo van 363 opheffingen/vertrek en 486 oprichtingen/komst.
- Het negatieve groeiverschil is vooral te wijten aan daling van het aantal vestigingen in handel, logistiek en zakelijke diensten, waar die landelijk toenamen (figuur 2.5).

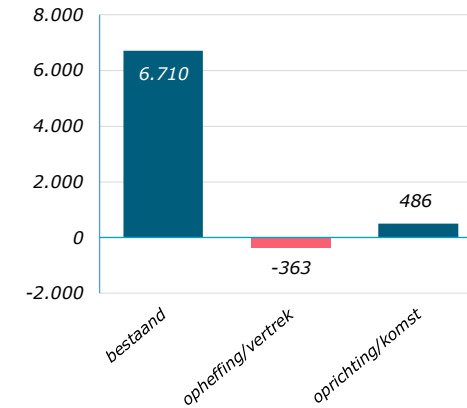
Figuur 2.1 Vestigingen¹ Hoeksche Waard, 2016 en 2017 (per 1.1.)

Figuur 2.2 Ontwikkeling vestigingen t.o.v. 2016

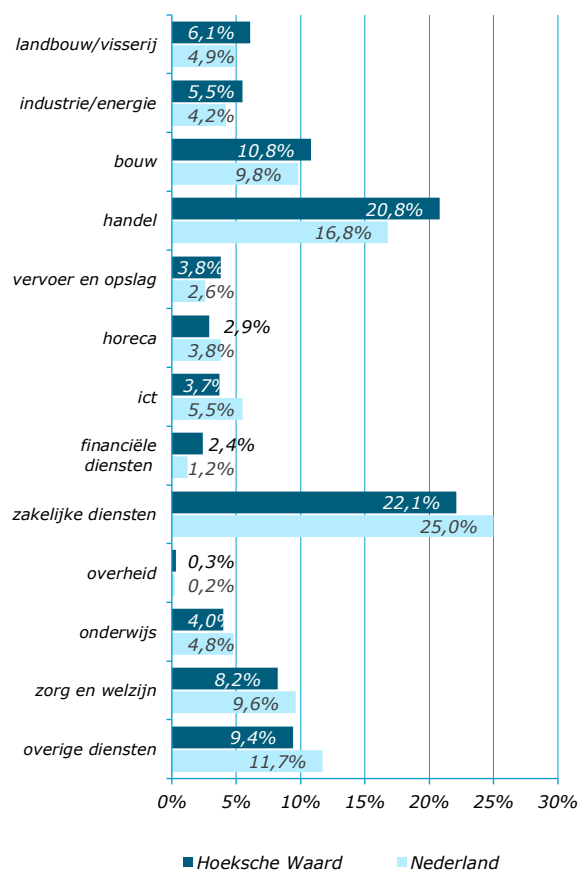
Figuur 2.3 Componenten ontwikkeling t.o.v. 2016

¹ alle sectoren, inclusief zelfstandigen

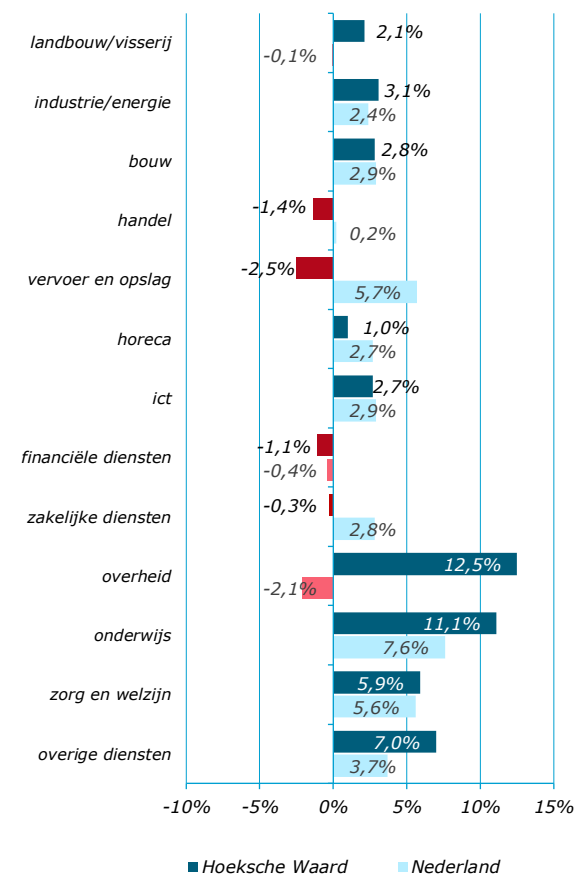
Bron: Lisa (Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen)

Figuur 2.4 Aandeel vestigingen naar sector, 1.1.2017

Bron: Lisa

Figuur 2.5 Ontwikkeling aantal vestigingen naar sector, 2016-2017

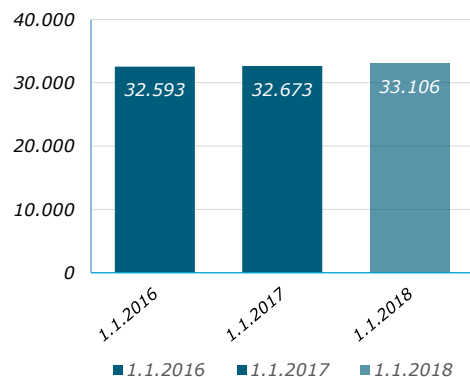

Bron: Lisa

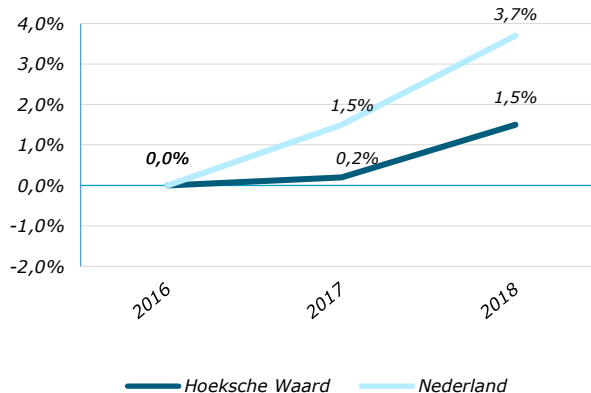
Banen

- Per 1.1.2017 zijn er in de Hoeksche Waard 32.700 banen. Meer nog dan bij het aantal vestigingen zijn industrie, bouw en (groot)handel meer dan gemiddeld vertegenwoordigd (figuur 2.9). De vestigingen in deze sectoren zijn dus gemiddeld genomen wat groter dan landelijk.
- In 2016 is het aantal banen met 80 (0,2%) gegroeid. Landelijk was die groei met 1,5% flink hoger.
- De groei met 80 banen is het saldo van een verlies van 765 banen als gevolg van opheffing/vertrek, een winst van 662 banen als gevolg van oprichting/komst en een per saldo groei van 183 banen bij bestaande vestigingen. Bij evenwicht in opheffing/vertrek en oprichting/komst zou het aantal banen dus met 183 (0,6%) zijn gegroeid, wat nog altijd 0,9%-punt minder is dan landelijk gemiddeld.
- Vooral handel, logistiek, horeca en zakelijk diensten zijn verantwoordelijk voor de lagere groei; de bouw, zorg en welzijn en overige diensten deden het juist relatief goed (figuur 2.10).
- Landelijk groeide de werkgelegenheid in 2017 met 2,2%. Voor de Hoeksche Waard ramen wij een groei van het aantal banen in 2017 van 1,3% (zie bijlage). Het verschil komt door een relatief ongunstige sectorstructuur (-0,2%-punt) en door een lager ingeschatte groei in handel, vervoer en horeca en zakelijke diensten (-0,7%-punt).
- Uitgaande van deze raming nam het aantal banen in de Hoeksche Waard tussen 1.1.2016 en 1.1.2018 met 1,5% toe, 2,2%-punt minder dan landelijk gemiddeld.

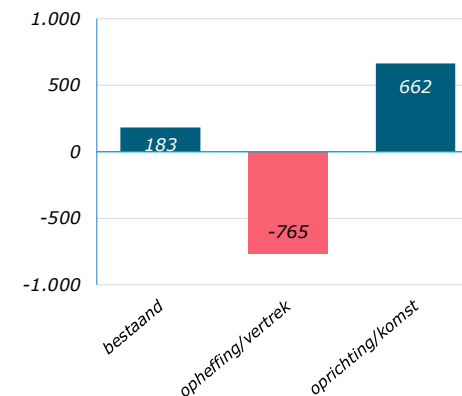
Figuur 2.6 Banen¹ Hoeksche Waard, 2016, 2017 en 2018² (per 1.1.)

Figuur 2.7 Banen t.o.v. 2016

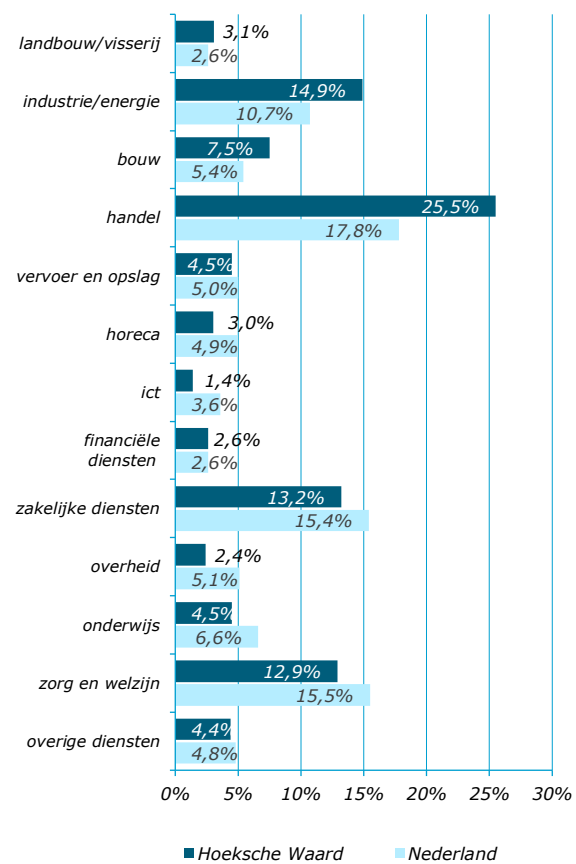
Figuur 2.8 Componenten baanontwikkeling in 2016

¹ ongeacht aantal uren per week, inclusief zelfstandigen en uitzendkrachten

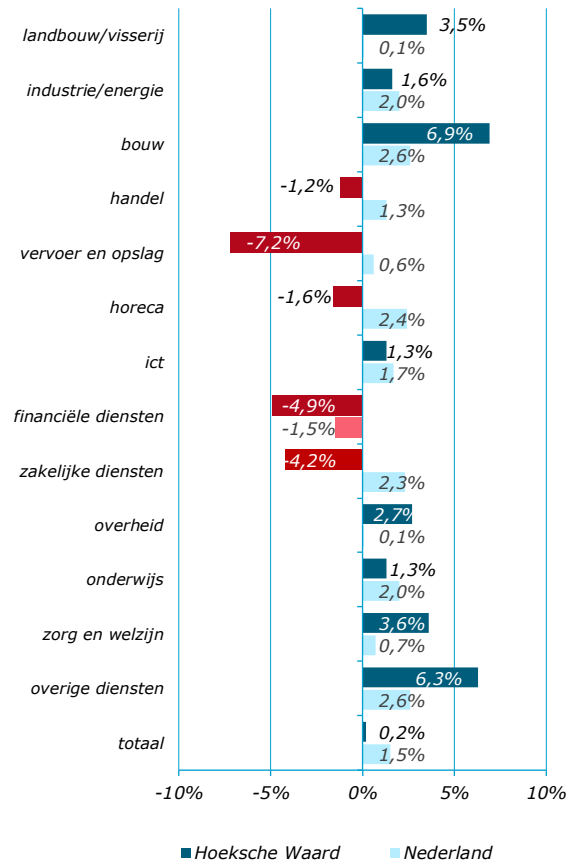
² 2018 Hoeksche Waard: raming OCD onder behulp van landelijk CBS (zie bijlage); groei landelijk 2017: bron CBS overig: Bron Lisa

Figuur 2.9 Aandeel banen naar sector, 1.1.2017

Bron: Lisa

Figuur 2.10 Ontwikkeling aantal banen naar sector, 2016-2017

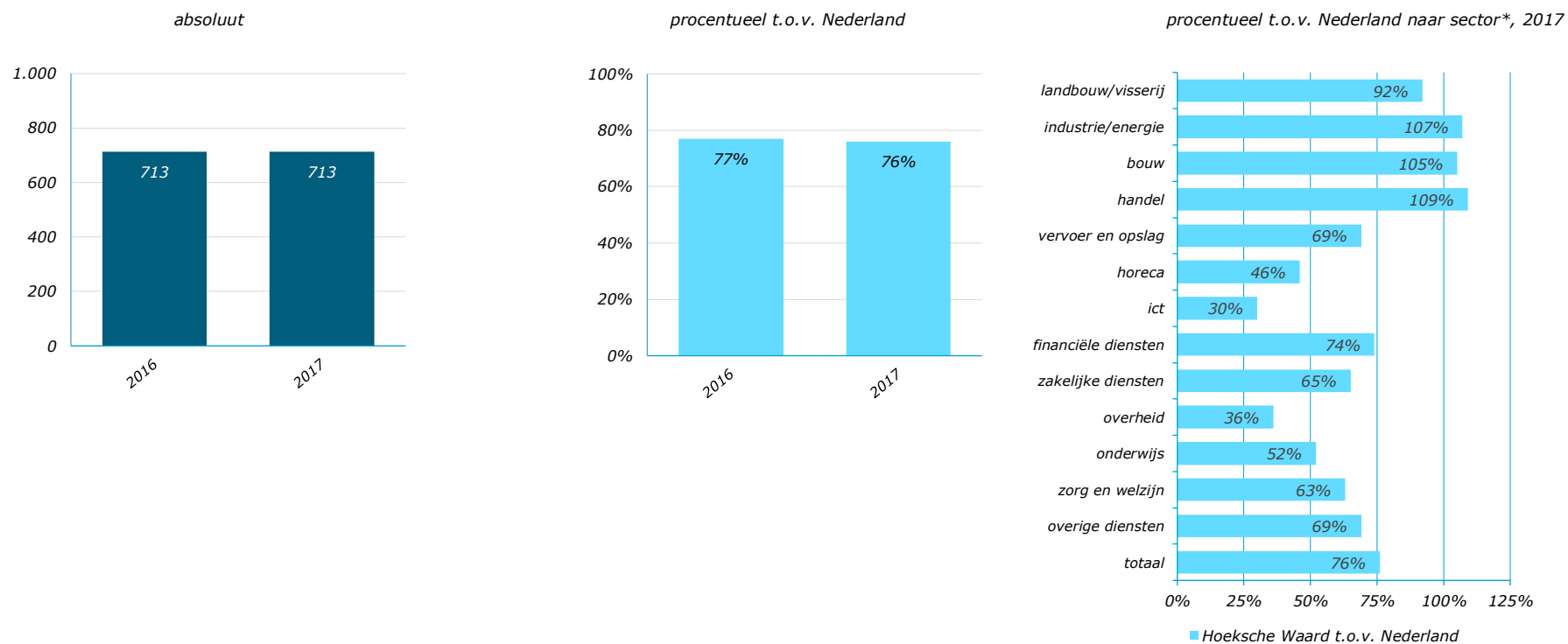

Bron: Lisa

Banen per 1.000 inwoners beroepsbevolking

- De Hoeksche Waard telt relatief weinig banen per 1.000 personen beroepsbevolking. Met 713 ligt dat 24% lager dan landelijk gemiddeld. Ten opzichte van 2016 is dit verschil licht gegroeid. Een dergelijk beeld is overigens verre van ongebruikelijk voor een sub-urbane regio onder de rook van een grootstedelijke regio.
- Uit figuur 2.9 bleek dat diverse sectoren meer of juist minder dan gemiddeld zijn vertegenwoordigd in de Hoeksche Waard. Maar daar gaat het alleen nog maar om het aandeel van de sectoren in het totaal aantal banen versus het landelijk gemiddelde. Relateren we het aantal banen per sector ook nog eens aan de omvang van de totale beroepsbevolking, dan ontstaat een ander beeld (figuur 2.12 rechts). Industrie, bouw en handel tellen ook ten opzichte van de beroepsbevolking meer banen dan landelijk gemiddeld, maar de verschillen met landelijk zijn nog maar klein. En ICT, overheid en horeca tellen ten opzichte van de beroepsbevolking vergeleken met Nederland heel weinig banen.

Figuur 2.12 Banen per 1.000 personen totale beroepsbevolking, 2016 en 2017, Hoeksche Waard

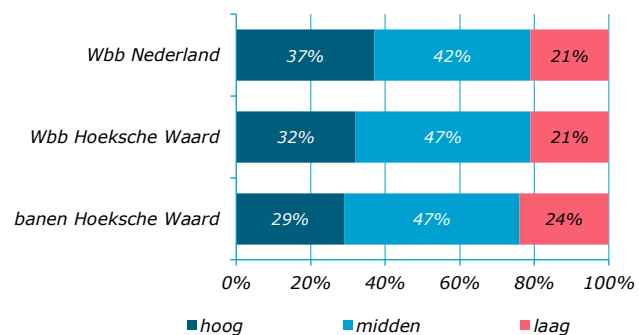
* banen per sector/1.000 personen totale beroepsbevolking Hoeksche Waard gedeeld door zelfde cijfer voor Nederland

Banen naar opleidingsniveau

- Over het opleidingsniveau van de werkgelegenheid zijn op regionaal niveau geen cijfers beschikbaar.
- Op basis van landelijke cijfers en de sectorstructuur van de Hoeksche Waard schatten wij dat 29% van de banen in de Hoeksche Waard banen voor hoog opgeleiden zijn, 47% voor middelbaar opgeleiden en 24% voor laag opgeleiden.
- Het aandeel banen voor hoog opgeleiden is daarmee lager dan gemiddeld in Nederland en ook lager dan het aandeel hoog opgeleiden in de Hoeksche Waardse werkzame beroepsbevolking.

Figuur 2.13 Werkzame beroepsbevolking (Wbb) en banen naar opleidingsniveau, 2017

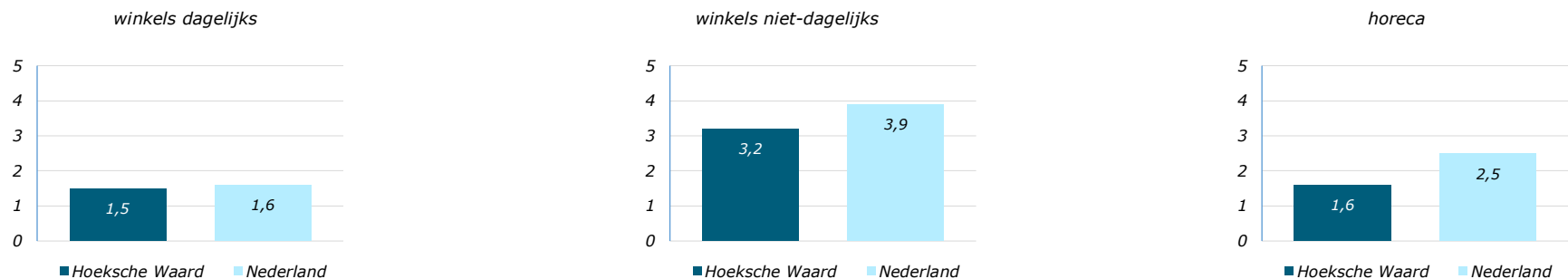

Toelichting: raming OCD op basis sectorcijfers Nederland en sectorstructuur Hoeksche Waard

Verkooppunten detailhandel en horeca eind april 2018

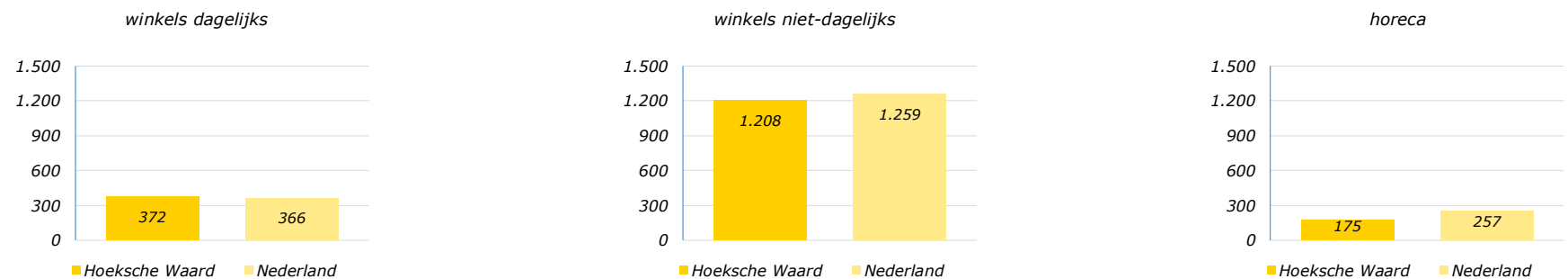
- De dagelijks sector is in de Hoeksche Waard gemiddeld vertegenwoordigd, de niet-dagelijkse sector beneden gemiddeld, vooral in aantallen winkels.
- De aanwezigheid van horeca blijft fors achter bij het landelijk gemiddelde, zowel in aantallen zaken als in vloeroppervlakte.

Figuur 2.14 Verkooppunten per 1.000 inwoners, eind april 2018

Bron: Locatus

Figuur 2.11 Vloeroppervlak verkooppunten per 1.000 inwoners, eind april 2018

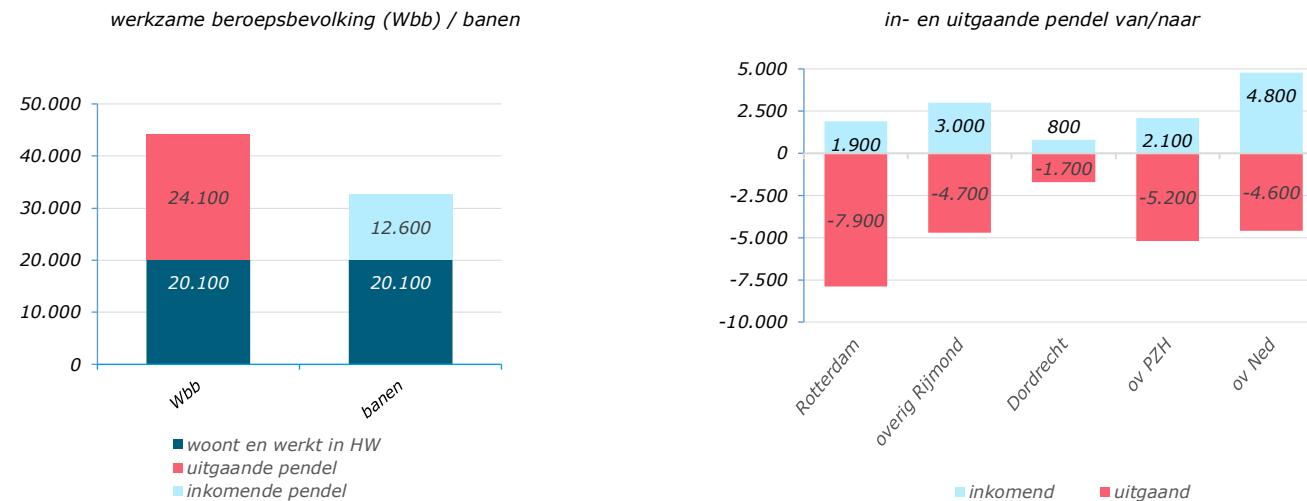
Bron: Locatus

3 Woon-werkbalans

Woon-werkbalans 2017

- 20.100 inwoners wonen én werken in de Hoeksche Waard; dat is 61% van het aantal banen in de Hoeksche Waard, maar slechts 45% van de werkzame beroepsbevolking.
- Van de werkzame beroepsbevolking (44.200 inwoners) werkt meer dan de helft (55%) buiten de regio.
- Tegenover die uitgaande pendel van 24.100 personen staat een inkomende pendel van 12.600 personen.
- Dat maakt een negatief pendelsaldo van -11.500; met name met Rotterdam en overig provincie Z-Holland (exclusief R'dam/Rijnmond en Dordrecht) is er een groot negatief pendelsaldo.

Figuur 3.1 Woon-werkbalans, Hoeksche Waard, 2017

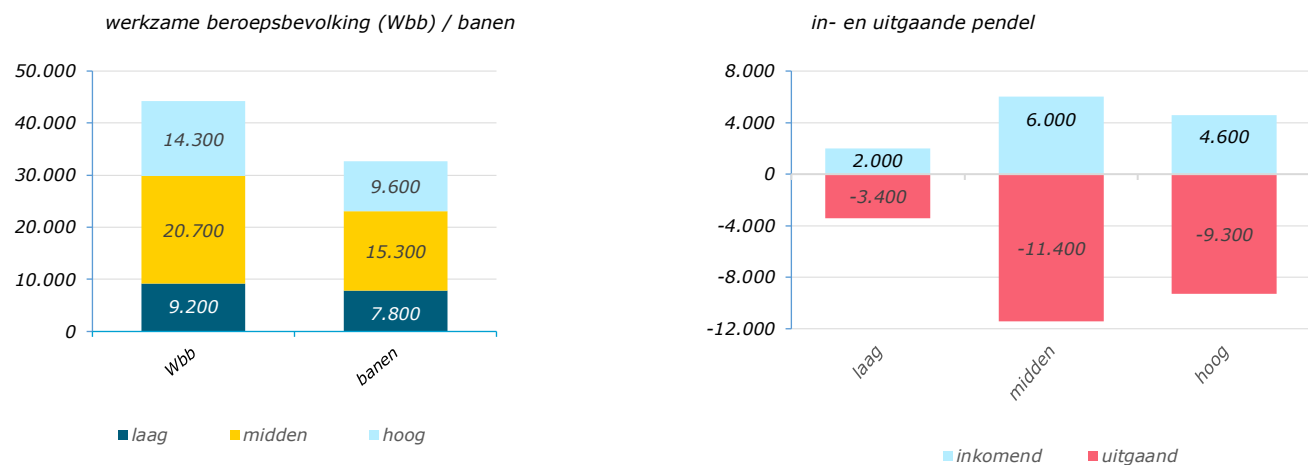

Toelichting: ramingen OCD op basis van CBS

Woon-werkbalans 2017 naar opleidingsniveau

- Het aandeel hoger opgeleiden in de werkzame beroepsbevolking van de Hoeksche Waard is hoger dan het aandeel banen voor hoger opgeleiden in de Hoeksche Waard. Er is onder hoogopgeleiden dan ook een relatief hoog uitgaand pendelsaldo.
- Bovendien pendelen hoogopgeleiden gemiddeld meer en verder dan middelbaar en laag opgeleiden. Al met al leidt dit tot de ramingen in figuur 3.2 rechts. Van de hoogopgeleide werkzame beroepsbevolking werkt naar schatting 65% buiten de regio, tegen 55% van de middelbaar opgeleiden en 37% van de laag opgeleiden.

Figuur 3.2 Woon-werkbalans naar opleidingsniveau, Hoeksche Waard, 2017

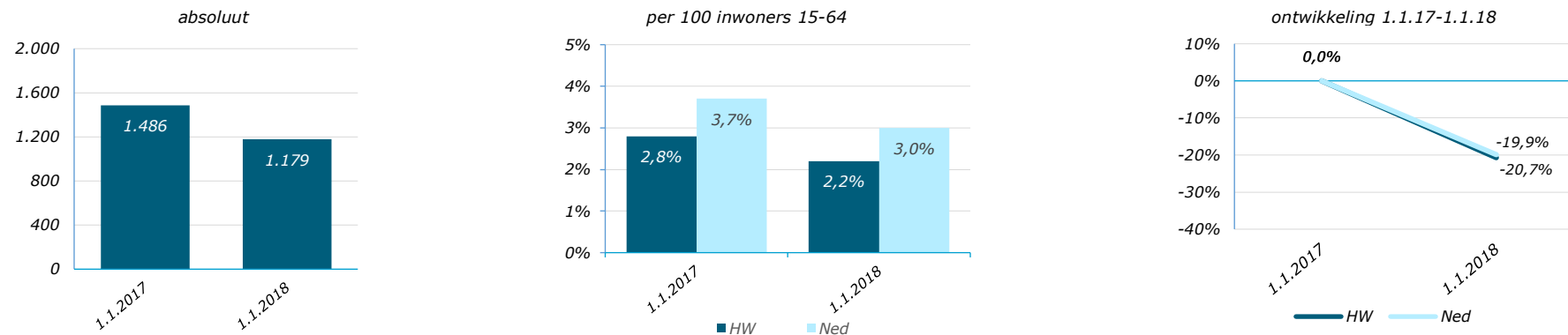
Toelichting: ramingen OCD op basis van CBS

4 Werkloosheid, vacatures en spanningsindicator

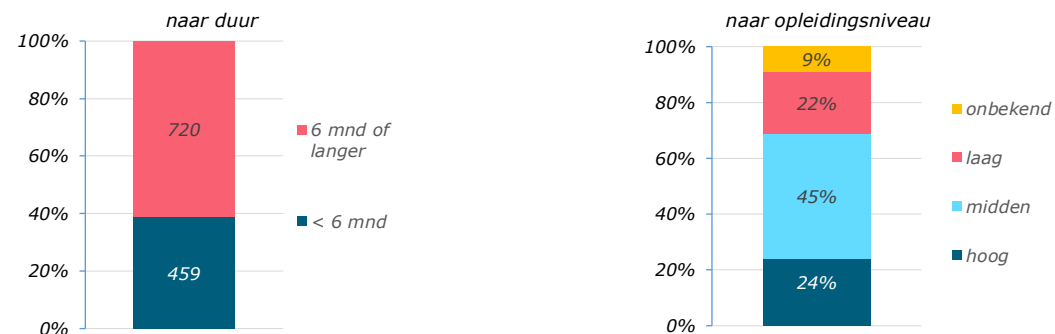
WW-uitkeringen en bijstand

- Het aantal WW-uitkeringen aan inwoners van de Hoeksche Waard is in 2017 met bijna 21% gedaald, nog net iets meer dan landelijk gemiddeld.
- Per 1.1.2018 werden 1.179 WW-uitkeringen verstrekt. Op het aantal inwoners van 15-64 jaar is dat 2,2%, wat 0,8%-punt lager is dan landelijk gemiddeld.
- 459 WW-uitkeringen (39%) zijn korter dan 6 maanden; het aandeel hoogopgeleiden is wat kleiner en het aandeel laagopgeleiden wat hoger dan in de werkzame beroepsbevolking.
- Huishoudens in de Hoeksche Waard hebben beduidend minder vaak een bijstandsuitkering dan gemiddeld in Nederland.
- Het aantal en aandeel is echter, anders dan in Nederland als geheel, in 2017 wel toegenomen.

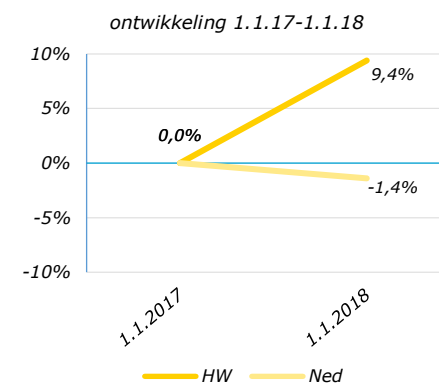
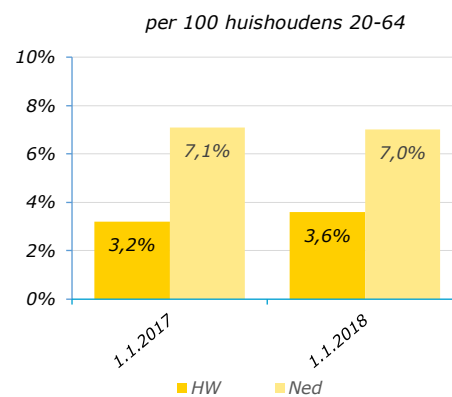
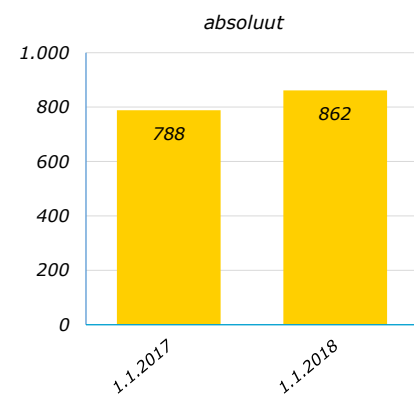
Figuur 4.1 WW-uitkeringen, 1.1.2017 en 1.1.2018

Figuur 4.2 Samenstelling WW-uitkeringen 1.1.2018

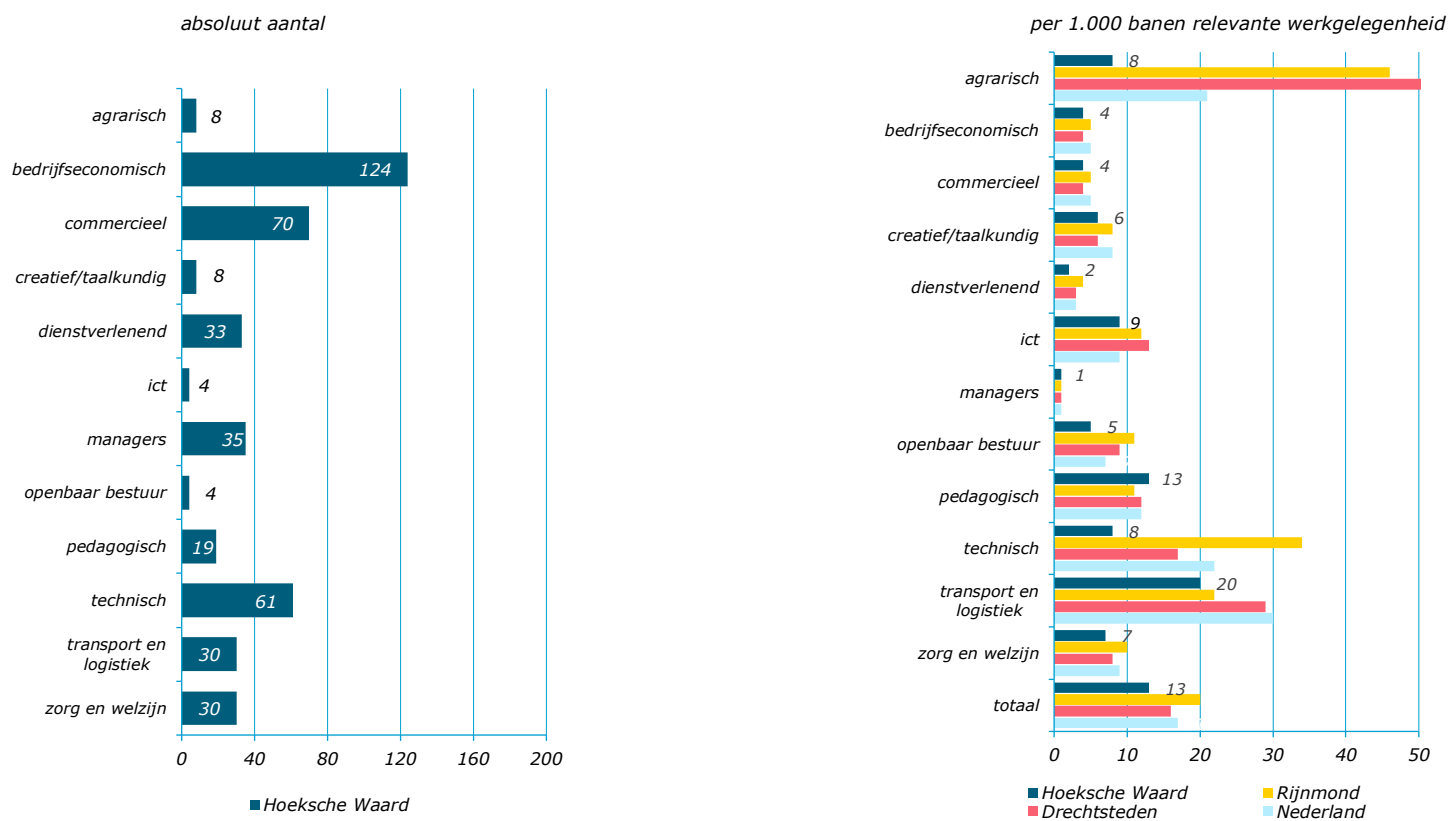
Figuur 4.3 Bijstandsuitkeringen, 1.1.2017 en 1.1.2018

Kortdurende werkloosheid

- De kortdurende werkloosheid (WW<6 mnd) is één van de twee componenten van de spanningsindicator op de arbeidsmarkt, het aantal openstaande vacatures de ander.
- In totaal bedroeg de kortdurende werkloosheid eind 2017 459 WW-uitkeringen <6 maanden.
- Kortdurende werkloosheid was er in de Hoeksche Waard eind 2017 in absolute zin vooral in de bedrijfseconomische beroepen, de commerciële beroepen en de technische beroepen, relatief ten opzichte van de relevante werkgelegenheid vooral in de transport en logistiek beroepen.
- Per 1.000 banen waren er eind 2017 13 kortdurend werklozen, wat minder is dan landelijk gemiddeld en in Rijnmond totaal. En ook minder dan in de Drechtsteden. Vooral in de agrarische beroepen en de technische beroepen is dat aantal relatief laag, wat al duidt op een relatief (zeer) krappe arbeidsmarkt in die beroepen.

Figuur 4.4 Kortdurende werkloosheid, naar beroepsgroep, eind december 2017

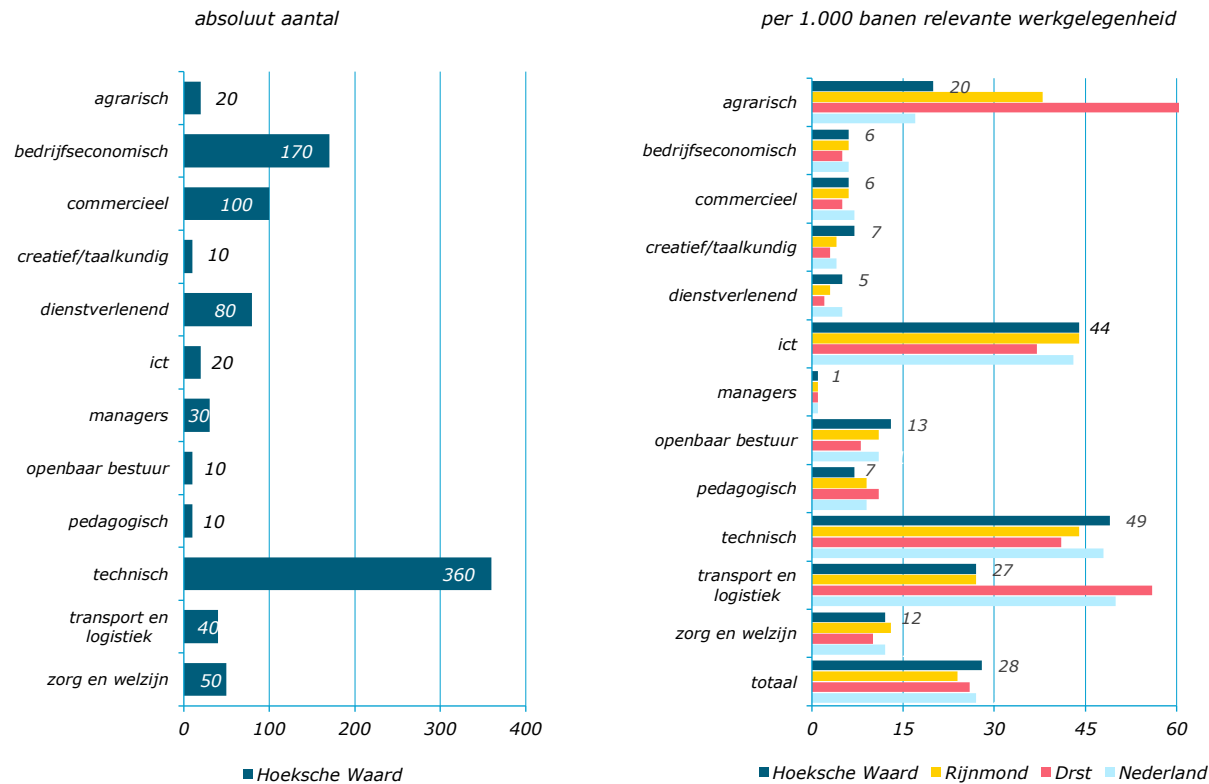

Bronnen: UWV en Lisa; bewerking OCD

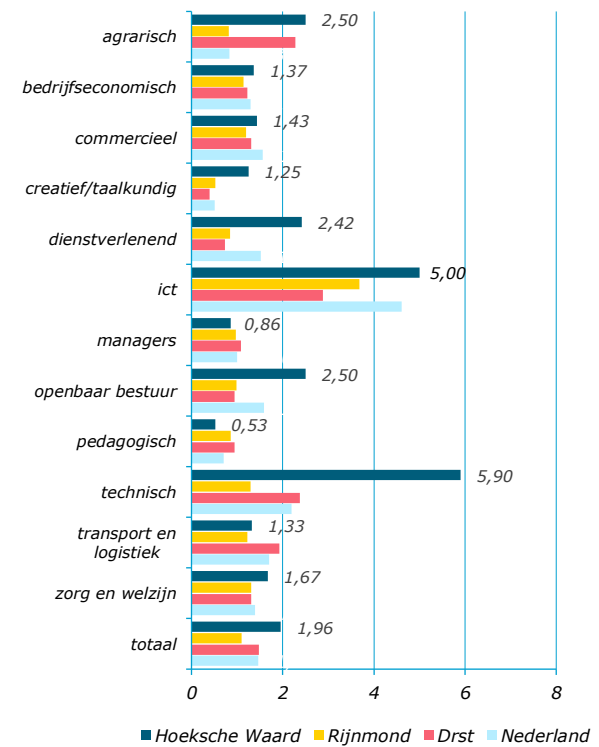
Openstaande vacatures en spanningsindicator

- Vacaturegegevens zijn er alleen op het niveau van Arbeidsmarktregio's. Voor de Hoeksche Waard hebben we het aantal openstaande vacatures geraamd op basis van de economische structuur en de kortdurende werkloosheid in relatie tot Rijnmond en Nederland totaal (zie bijlage).
- Het aantal openstaande vacatures per eind 2017 ramen wij daarmee op een totaal van 900, wat neerkomt op een vacaturegraad van 28 per 1.000 banen (Nederland 27, Rijnmond 24, Drechtsteden 26).
- Vooral als gevolg van weinig kortdurende werkloosheid is de arbeidsmarkt in de Hoeksche Waard relatief krap. De spanningsindicator (openstaande vacatures/kortdurende WW (<6 mnd)) ramen we op 1,96, wat beduidend hoger is dan in Rijnmond totaal (1,10), Drechtsteden (1,48) en het landelijk gemiddelde (1,47).
- Met name in de techniek, de ict, openbaar bestuur en de dienstverlening is sprake van een gespannen arbeidsmarkt met veel openstaande vacatures ten opzichte van het relatief kleine aantal korter dan 6 mnd ingeschreven WW-ers.

Figuur 4.5 Openstaande vacatures, naar beroepsgroep, eind december 2017

Figuur 4.6 Spanningsindicator* arbeidsmarkt naar beroepsgroep, eind december 2017

* spanningsindicator = openstaande vacatures/kortdurende WW (<6 mnd)

Bronnen: UWV en Lisa; bewerking en schatting Hoeksche Waard: OCD

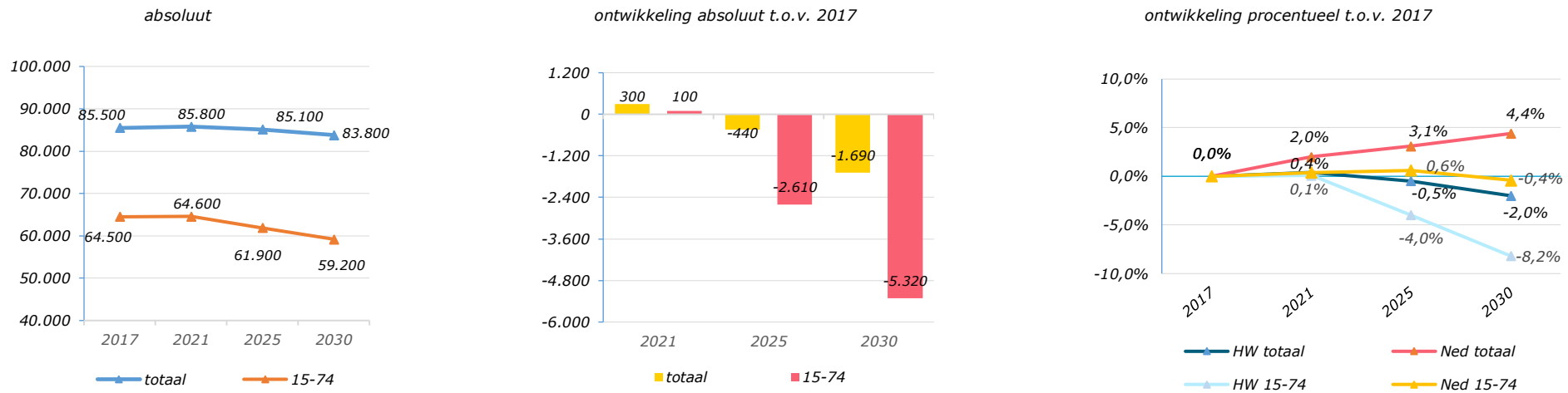

5 Vooruitzichten

Prognose bevolking en potentiële beroepsbevolking

- De verwachte toekomstige bevolkingsontwikkeling wijkt flink af van het landelijke beeld. Waar de Nederlandse bevolking tot 2025 naar verwachting nog met 3% groeit en tot 2030 nog met 4,5%, wordt voor de Hoeksche Waard tot 2025 al een daling verwacht oplopend tot -2% in de periode 2017-2030. Die daling zet overigens pas na 2021 in; tussen 2017 en 2021 zien we nog een lichte groei met 300 inwoners.
- Als gevolg van vergrijzing én ontgroening daalt de potentiële beroepsbevolking 15-74 jaar echter nog veel harder. Blijft deze tussen 2017 en 2021 nog nagenoeg stabiel, na 2021 treedt naar verwachting een zeer forse daling in: -4% tot 2025, -8% tot 2030.
- In absolute aantallen betekent dit dat de omvang van de potentiële beroepsbevolking 15-74 jaar in 2025 2.600 kleiner is dan in 2017 en in 2030 zelfs 5.300 kleiner. Bij een niet of nauwelijks nog verder groeiende bruto participatiegraad (binnen de leeftijdscohorten zal er mogelijk nog wel lichte groei zijn, maar die wordt weer te niet gedaan door de relatieve veroudering binnen de groep 15-74) zal het arbeidsaanbod navenant dalen.

Figuur 5.1 Bevolkingsprognose Hoeksche Waard 2017-2025-2030, totaal en 15-74

Bron: Primos 2017

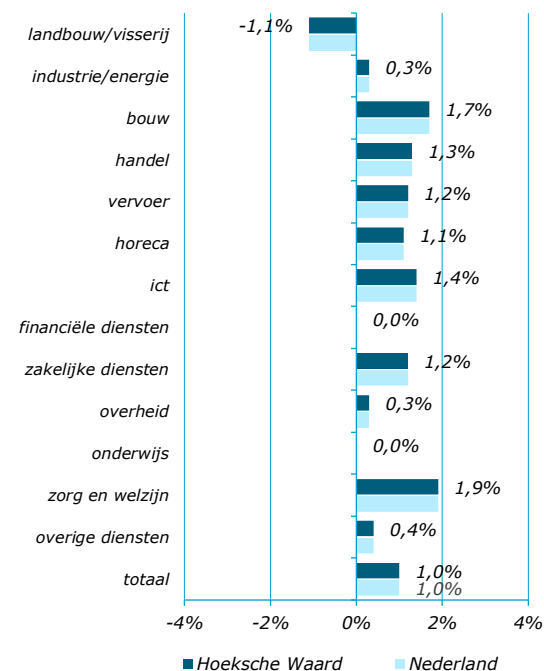
Prognose baanontwikkeling 2017-2021

- De landelijke werkgelegenheid groeit volgens de laatste middellange termijnprognose van het CPB tussen 2017 en 2021 met gemiddeld 1% per jaar.
- Sectorramingen (zie bijlage) komen op (ruim) bovengemiddelde banengroei in de zorg (exclusief welzijn) (3,1%/jr), groothandel (1,9%/jr), zakelijke diensten (1,8%/jr), bouw (1,7%/jr) en ict (1,4%/jr). Vervoer (1,2%), horeca (1,1%), detailhandel (1,0%) en welzijn (0,9%) groeien gemiddeld, de overige sectoren (ruim) beneden gemiddeld.
- De sectorstructuur van de Hoeksche Waard is voor de werkgelegenheidsvooruitzichten gunstig noch ongunstig: dezelfde sectorale groei als landelijk gemiddeld leidt net als landelijk tot 1% groei per jaar (scenario 0).
- Aannemelijker is echter dat een aantal sectoren zich op de middellange termijn ongunstiger dan landelijk blijven of zullen gaan ontwikkelen. Dit onder invloed van een krappere arbeidsmarkt, bevolkingskrimp (minder draagvlak voor voorzieningen) en een suboptimaal vestigingsklimaat¹. In scenario 1 leidt dit tot een totale banengroei van 0,7% per jaar, in scenario 2 tot 0,4% per jaar.

Figuur 5.2 Baanontwikkeling 2017-2021, gemiddeld per jaar

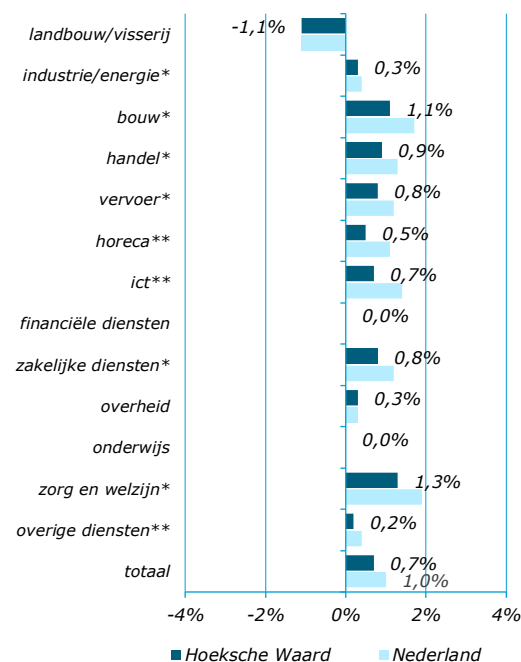
scenario 0:

sectorale groei gelijk aan Nederland

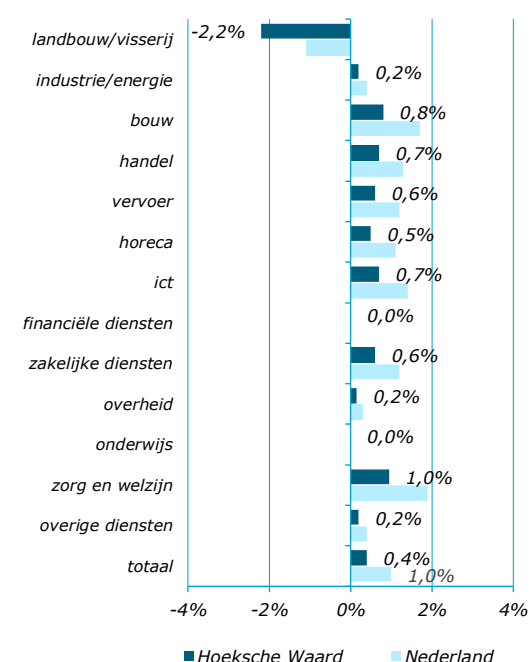
scenario 1:

in diverse sectoren groeivoet de helft of twee derde van landelijk

scenario 2:

alle sectoren helft landelijke groei

*twee derde landelijke groei; ** helft landelijk groei

¹ Gemeenten in de Hoeksche Waard staan niet hoog in de ranglijst van Economische Toplocaties in Nederland: Oud Beijerland bezet in 2017 de 74^e plaats, Cromstrijen (201), Binnenmaas (268), Strijen (287) en Korendijk (372) staan nog fors lager.

Arbeidsmarktdisbalans 2017 en schatting vooruitzichten 2021-2025-2030

- In 2017 is er naar schatting een vraag/aanbodoverschot op de arbeidsmarkt van de Hoeksche Waard van 900, gelijk aan het aantal openstaande vacatures.
- Dit vraag/aanbodoverschot neemt in scenario 0 bij de in dat scenario gehanteerde uitgangspunten tót 2021 eerst nog slechts licht toe. Hierbij is een van de uitgangspunten dat het aantal openstaande vacatures initieel gelijk blijft. Het grotere vraag/aanbodoverschot impliceert dat een – in 2021 nog beperkt – deel van de potentiële banengroei zonder aanvullende maatregelen zal leiden tot meer openstaande vacatures ten koste van bezette banen. Mede door de daling van de kortdurende werkloosheid neemt de spanningsindicator toe tot 4,44.
- Als gevolg van een zich doorzettende (potentiële) banengroei en een fors dalende werkzame beroepsbevolking zal deze disbalans ná 2021 fors toenemen. In 2025 is het vraag/aanbod overschot verdubbeld naar 2.800 en de spanningsindicator meer dan verdubbeld. Om het aantal openstaande vacatures niet al te veel te laten groeien zal de potentiële beroepsbevolking fors minder moeten dalen. En/of de uitgaande pendel zal meer dan evenredig moeten dalen en/of de inkomende pendel meer dan evenredig moeten toenemen.
- In scenario 1 groeit de werkgelegenheid minder hard. Niettemin zien we ook dan een nog flink oplopend vraag/aanbod overschot en een groeiende spanning op de arbeidsmarkt. Zelfs bij een niet groeiende werkgelegenheid (scenario 3) is dat nog het geval (zie volgende pagina). Scenario 2 zit tussen de scenario's 1 en 3 in.

Tabel 1 Arbeidsmarktdisbalans Hoeksche Waard 2017-2025-2030, scenario's 0 en 1

	scenario 0				scenario 1			
	2017	2021	2025	2030	2017	2021	2025	2030
totale bevolking	85.700	85.800	85.100	83.800	85.700	85.800	85.100	83.800
potentiële beroepsbevolking 15-74	64.500	64.600	61.900	59.200	64.500	64.600	61.900	59.200
bruto participatiegraad	0,712	0,712	0,712	0,712	0,712	0,712	0,712	0,712
beroepsbevolking	45.800	46.000	44.100	42.100	45.800	46.000	44.100	42.100
werkloze beroepsbevolking	1.600	1.100	900	800	1.600	1.300	1.200	1.000
werkloosheidspercentage	3,4%	2,4%	2,0%	1,9%	3,4%	2,8%	2,7%	2,4%
netto participatiegraad	0,687	0,695	0,697	0,698	0,687	0,692	0,693	0,695
werkzame beroepsbevolking	44.200	44.900	43.200	41.300	44.200	44.700	42.900	41.100
uitgaande pendel	24.100	24.500	23.500	22.500	24.100	24.400	23.400	22.400
inkomende pendel	12.600	13.100	13.500	14.100	12.600	13.000	13.200	13.500
aanbod beschikbaar voor Hoeksche Waard	32.700	33.500	33.200	32.900	32.700	33.300	32.700	32.200
arbeidsvraag	33.600	34.900	36.000	37.400	33.600	34.500	35.200	36.000
vraag/aanbod overschot*	900	1.400	2.800	4.500	900	1.200	2.500	3.800
spanningsindicator**	1,96	4,44	11,08	19,90	1,96	3,33	7,23	13,26

* vraag/aanbod overschot = arbeidsvraag (banen + openstaande vacatures) -/- aanbod beschikbaar voor Hoeksche Waard (werkzame beroepsbevolking + inkomende pendel – uitgaande pendel)

** spanningsindicator is vraag/aanbod overschot/kortdurende werkloosheid

scenario 0:

- gemiddelde groei banen 2017-2021 1%/jaar, vanaf 2021 0,8%/jaar;
- bruto participatiegraad constant;
- naar frictieniveau dalende werkloosheid;
- uitgaande pendel groeit/krimpt met zelfde % als werkzame beroepsbevolking;
- inkomende pendel groeit/krimpt met zelfde % als banen;
- openstaande vacatures in 1^e instantie constant.

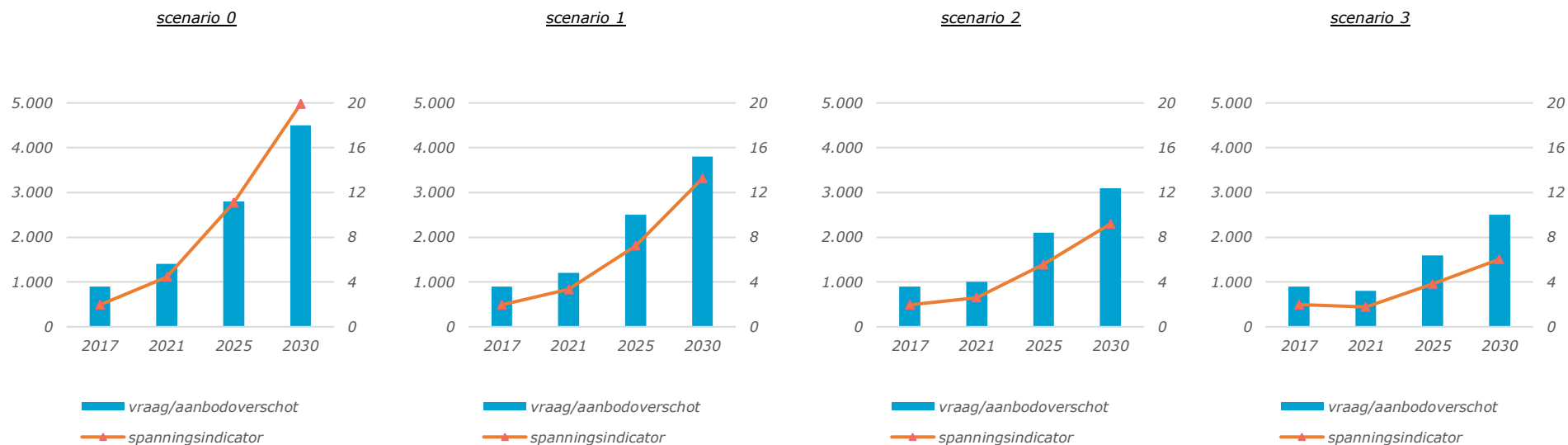
scenario 1:

- gemiddelde groei banen 2017-2021 0,7%/jaar, vanaf 2021 0,5%/jaar;
- bruto participatiegraad constant;
- iets minder hard dalende werkloosheid;
- uitgaande pendel groeit/krimpt met zelfde % als werkzame ber. bevolking;
- inkomende pendel groeit/krimpt met zelfde % als banen;
- openstaande vacatures in 1^e instantie constant.

Arbeidsmarktdisbalans: schatting vooruitzichten 2021-2025-2030

- Figuur 5.3 toont de berekende vraag/aanbodoverschotten en spanningsindicatoren voor de vier scenario's. De scenario's verschillen alleen van elkaar door een steeds afnemende banengroei en daarmee een steeds kleinere daling van de (kortdurende) werkloosheid.
- Zonder banengroei (scenario 3) komt het vraag/aanbodoverschot in 2030 al op 2.500 en de spanningsindicator op ruim 4. Bij banengroei in lijn met het verwachte landelijk gemiddelde (scenario 0) groeit het vraag/aanbodoverschot naar 4.500 bij een spanningsindicator van bijna 20.

Figuur 5.3 Vraag-/aanbodoverschot en spanningsindicator 2017, 2021, 2025 en 2030 in vier scenario's

* vraag/aanbod overschot = arbeidsvraag (banen + openstaande vacatures) -/- aanbod beschikbaar voor Hoeksche Waard (werkzame beroepsbevolking + inkomende pendel – uitgaande pendel)

** spanningsindicator is vraag/aanbod overschot/kortdurende werkloosheid

alle scenario's:

- bevolking en potentiële beroepsbevolking volgens meest recente Primosprognose;
- bruto participatiegraad constant;
- uitgaande pendel groeit/krimpt met zelfde % als werkzame beroepsbevolking; inkomende pendel groeit/krimpt met zelfde % als banen;
- openstaande vacatures in 1^e instantie constant; kortdurende werkloosheid stabiel % totale werkloosheid

scenario 0:

- gemiddelde groei banen 2017-2021 1%/jaar, vanaf 2021 0,8%/jaar; naar frictieniveau dalende werkloosheid;

scenario 1:

- gemiddelde groei banen 2017-2021 0,7%/jaar, vanaf 2021 0,5%/jaar; iets minder hard dalende werkloosheid;

scenario 2:

- gemiddelde groei banen 2017-2021 0,4%/jaar, vanaf 2021 0,25%/jaar; nog minder hard dalende werkloosheid;

scenario 3:

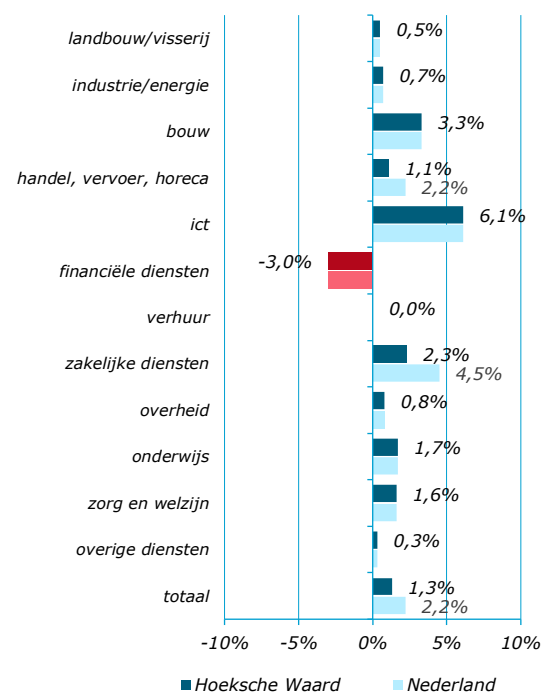
- geen banengroei, werkloosheidspercentage stabiel

Bijlagen

Raming aantal banen per 1.1.2018

- Landelijk groeide de werkgelegenheid in 2017 met 2,2%. Bovengemiddelde groei is er in de ICT, de zakelijke diensten en de bouw, beneden gemiddeld in de industrie, de financiële diensten en de kwartaire sector
- Bij eenzelfde sectorale groei komt de totale banengroei in de Hoeksche Waard in 2017 op 2,0%. Er is derhalve een negatief sectorstructureffect van -0,2%-punt
- Gelet op de ontwikkeling in 2016 is het echter aannemelijk dat in een aantal sectoren ook in 2017 de banengroei wat zal zijn achtergebleven bij het landelijke beeld. Dit geldt met name voor handel, vervoer en horeca en voor de zakelijke diensten. De bouw en de industrie worden in hun (mogelijk extra) groei belemmert door een relatief groot gebrek aan technische personeel (zie hoofdstuk 4). Daar zal de groei op zijn best gelijk zijn aan het landelijk gemiddelde.
- Uitgaande van groeipercentages voor handel, vervoer en horeca en voor de zakelijke diensten die de helft van het landelijk gemiddelde bedragen en verder gemiddelde groeipercentages, komt de banengroei in de Hoeksche Waard in 2017 op 1,3%. Het totaal aantal banen per 1.1.2018 is dan 33.100. Ten opzichte van 2016 blijft de Hoeksche Waard hiermee 2,2%-punt achter bij de landelijke groei van 3,7% over twee jaar.

Figuur b.1 Gerealiseerde (Nederland) en geraamde (Hoeksche Waard) ontwikkeling aantal banen naar sector 2017-2018

Nederland: bron CBS; Hoeksche Waard: inschattingen OCD

Raming openstaande vacatures per 1.1.2018

- In de Hoeksche Waard waren er per 1.1.2018 13 kortdurende ww-uitkeringen per 1.000 banen. Dat cijfer ligt lager dan in heel Rijnmond (20) en in heel Nederland (17). In onderstaande tabel de situatie naar beroepsgroep. Met name in de agrarische en de technische beroepsgroepen is de kortdurende werkloosheid in de Hoeksche Waard laag. In mindere mate geldt dat ook voor de transport en logistiek beroepen, zij het vooral ten opzichte van Nederland.
- Over het algemeen gaat relatief weinig kortdurende werkloosheid gepaard met relatief veel openstaande vacatures. Dat een vacature open staat wil immers zeggen dat men nog geen geschikte kandidaat heeft weten te vinden, ook geen kortdurende werkloze. Alleen in de agrarische sector is het omgekeerde het geval; daar gaan veel kortdurende werklozen gepaard met ook veel openstaande vacatures. Kennelijk is daar de mismatch relatief groot.
- Het aantal openstaande vacatures per 1.000 relevante banen in de Hoeksche Waard hebben we vervolgens ingeschat op basis van dezelfde cijfers voor Rijnmond en Nederland gemiddeld, rekening houdend met de verschillen in kortdurende werkloosheid (zie tabel). Uiteindelijk leidt dit tot de schatting dat er per 1.1.2018 bij bedrijven en instellingen in de Hoeksche Waard 900 vacatures open staan, 28 per 1.000 banen.
- In de technische beroepen staan verreweg de meeste vacatures open (360), gevolgd door de bedrijfseconomische beroepen (170) en de commerciële beroepen (100).

Tabel b.1 Schatting aantal openstaande vacatures Hoeksche Waard, 1.1.2018

beroepsgroep	kortdurende werkloosheid				openstaande vacatures			
	absoluut	per 1.000 relevante banen			per 1.000 relevante banen			absoluut
	HW	HW	Rijnmond	Nederland	Rijnmond	Nederland	HW	HW
agrarisch	8	8	46	21	38	17	15	20
bedrijfseconomisch	124	4	5	5	6	6	6	170
commercieel	70	4	5	5	6	7	6	100
creatief/taalkundig	8	6	8	8	4	4	4	10
dienstverlenend	33	2	4	3	3	5	5	80
ICT	4	9	12	9	44	43	43	20
managers	35	1	1	1	1	1	1	30
openbaar bestuur e.d.	4	5	11	7	11	11	10	10
pedagogisch	19	13	11	12	9	9	9	10
technisch	61	8	34	22	44	48	48	360
transport en logistiek	30	20	22	30	27	50	27	40
zorg en welzijn	30	7	10	9	13	12	12	50
totaal, inclusief onbekend	459	14	21	18	24	27	28	900

bronnen: UWV en Lisa, bewerking OCD